

Je li isteklo vrijeme Fatime?

Poruka fatimske tajne »aktualnija danas nego 1917. god.« (Ivan Pavao II.)

Izv. prof. dr. sc. Veronika s. Nela Gašpar

Teologija u Rijeci – Područni studij KBF-a Sveučilišta u Zagrebu

Odmah na početku svoga apostolskog pisma *Krunica Djevice Marije* papa Ivan Pavao II. kaže:

»Dobro su poznate prilike u devetnaestom i dvadesetom stoljeću, u kojim je Kristova Majka na neki način dala osjetiti svoju prisutnosti i čuti svoj glas pozivajući Božji narod na taj oblik kontemplativne molitve (krunica). Zbog velikog utjecaja na život kršćana i mjerodavnog priznanja od strane Crkve, želim posebno spomenuti ukazanja u Lurdu i Fatimi. Tamošnja svetišta nastavljaju posjećivati mnogobrojni hodočasnici tražeći u njima utjehu i nadu«¹.

Papa Benedikt XVI. već mjesec dana nakon izbora za papu pozvao je sve vjernike okupljene na Trgu svetoga Petra da se povjere Majci Božjoj Fatimskoj. Za svoga posjeta *Fatimi* u svibnju 2010. izrekao je spektakularne riječi: događaj prije 93 godine, kada se *otvorilo nebo* nad Portugalom, treba promatrati kao »*prozor nade*« koji Bog otvara »*kada mu čovjek zatvori vrata*«. Peter Seewald će istaknuti da upravo

¹ IVAN PAVAO II., *Krunica Djevice Marije. Rosarium Virginis Mariae*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2003., 7.

papa Benedikt XVI., kojega svijet poznaje kao branitelja razuma, sada u Fatimi kaže:
»**Djevica je Marija došla s neba da nas podsjeti na istine evanđelja**«².

Papa Benedikt jasno kaže da su ukazanja u Fatimi znak koji nam je Bog dao, upravo u 20. stoljeću.

»U našem racionalizmu i naočigled moći diktatura koje su se uspinjale na vlast On nam pokazuje poniznost Majke koja se ukazuje maloj djeci i govori im ono bitno: vjera, nada, ljubav, pokora. Stoga shvaćam da ljudi ovdje nalaze prozor. Vidio sam u Fatimi stotine tisuća ljudi koji preko onoga što je Marija priopćila maloj djeci **ponovno zadobivaju pogled za Boga**, u ovome svijetu sa svim njegovim preprekama i zatvorenostima«³.

Ove godine navršila se stota obljetnica čuvenih ukazanja/mariofanija trima pastirima u Fatimi, u Portugalu. Na početku trećeg tisućljeća promišljamo poruku danu na početku drugog tisućljeća. Treće tisućljeće obilježeno je i određeno proturječjem 19. i 20. stoljeća. Tu je najprije XIX. stoljeće, doba fantastičnog napretka na svim životnim područjima, doba otkrića i osvajanja. I tu je XX. stoljeće: doba neusporedivih katastrofa, nepredočivih zločina protiv čovječanstva u naprednome zapadnome i modernome svijetu.

XX. stoljeća je između tolikih definicija dobilo i onu »najkrvavije stoljeće u povijesti«. U 20. su stoljeću postojala dva okrutna totalitarna sustava, dva svjetska rata s oko 50 do 70 milijuna mrtvih samo u Drugom svjetskom ratu, kao i masovna ubojstva, zatiranje čitavih naroda, koncentracijski logori i gulazi s milijunima žrtava. Dovoljno je pomisliti na 150 milijuna mrtvih, ubijenih u ratovima, od kojih je 35 milijuna mučenika. Dovoljno je sjetiti se grešaka fenomena komunista sa 60 milijuna mrtvih pod Titom i Staljinom, 6 milijuna Židova i poljaka brutalno eliminiranih od Hitlera u područjima istrebljenja, 400 tisuća Japanaca koji su poginuli od američkih bomba na Hirošimu i Nagasaki 1945.godine. Neki analitičari tvrde da u posljednjih

² BENEDIKT XVI., *Svjetlo svijeta*. Papa, Crkva i znakovi vremena, Razgovor s Peterom Seewaldom, Verbum, Split, 2010., 189.

³ *Isto*.

200 godina, nije bilo niti 100 dana mira na zemlji. Možemo sa sigurnošću zaključiti da nikada u povijesti nije bilo više počinjenih zlodjela tako dalekosežnih razmjera. Postavljamo si ovdje s pravom pitanje: što učiniti u ovoj bezumnoj kulturi smrti, koja ne pokazuje nijedan znak pokajanja?⁴

Čovjeku je uspjelo razbuktati kružni tijek smrti i straha i više ga nije u stanju prekinuti.⁵ Dvojica njemačkih filozofa židovskog podrijetla, utemeljitelji Instituta za društveno istraživanje, poznatijeg kao Frankfurtska škola, Max Horkheimer i Theodor Adorno, reći će da je besmisao nasilja i smrti u svakom društvu tijekom ljudske povijesti jedino zaustavljalo i u budućnosti će moći zaustavljati samo **priznavanje** nazočnosti svetoga u svakome čovjeku.⁶ Papa Benedikt XVI. reći će jasno:

»Prekid odnosa s Bogom izvorište je svih zatrovanih čovjekovih odnosa, a ponovno uspostavljanje toga odnosa **temeljni uvjet mira u svijetu**. Samo ako je čovjek pomiren s Bogom, može biti pomiren i sa samim sobom, može živjeti u suglasju sa sobom. I samo čovjek pomiren s Bogom i samim sobom može stvarati mir oko sebe i širom svijeta«⁷.

Beskonačnost za kojom čovjek teži i koja mu je potrebna može doći samo od Boga. I zato nam je potrebno nutarnje obraćenje a to znači Boga ponovno staviti na prvo mjesto. Teologija stoji i pada s time da u svome vremenu i prostoru *čini razumljivim* čovjeku *tko je Bog* i *što Bog znači* za čovjeka i svekoliku stvarnost.⁸ Benedikt XVI. ističe da je zadaća teologije

»u prvome redu iznova osvijetliti **prvenstvo Boga**. Danas je važno ponovno vidjeti da Bog postoji, da nas se Bog tiče i da nam daje odgovore. I obrnuto, da kada On otpadne, koliko god sve drugo bilo pametno, čovjek gubi svoje

⁴ Usp. WALTER KASPER, Milosrđe. Temeljni pojam evanđelja – ključ kršćanskog života, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2015., 11.

⁵ Usp. BENEDIKT XVI., *Svjetlo svijeta*, 71.

⁶ Usp. Franc RODÉ, *Biti i opstati*, Svezak 1., 218-219.

⁷ Joseph RATZINGER, *Isus iz Nazareta*, 99.

⁸ Joseph Ratzinger i kao teolog i kao papa upozorava na pojavu gnoze u filozofiji i teologiji. Usp. Veronika Nela GAŠPAR, *Filozofija i teologija pred izazovima suvremene gnoze*, u: *Riječki teološki časopis*,

dostojanstvo i svoju istinsku ljudskost i time se ruši ono bitno⁹. »Poviješću se ne može upravljati zaobilazeći Boga, pukim materijalnim strukturama. Ako čovjekovo srce nije dobro, onda ništa drugo ne može biti dobro. A dobrota srca može u konačnici doći samo od Onoga koji je sam Dobrota - Dobro¹⁰.

Papa Benedikt XVI. svjedoči o ostvarenosti toga poslanja u Fatimi kada kaže: »Vidio sam u Fatimi stotine tisuća ljudi koji preko onoga što je Marija priopćila maloj djeci **ponovno zadobivaju pogled za Boga**, u ovome svijetu sa svim njegovim preprjekama i zatvorenostima¹¹.

Poznato je da u kriznim vremenima svijeta i Crkve religiozni duh snažno teži za što uvjerljivijim i opipljivijim iskustvom onostranoga, što bi trebalo predstavljati utjehu u sadašnjosti i biti sigurno obećanje budućnosti. U osamljenosti svijeta koji se naizgled bio udaljio od Boga, njegovoj nutarnjoj dosadnosti, ponovno se probudila potraga za mistikom, za doticajem s onim-posve-drugim, za dodirom s božanskim. Posvuda se govori o viđenjima i porukama s drugoga svijeta, a gdje god se čuje riječ ukazanje, tisuće i tisuće ljudi se zapućuju, ne bi li možda otkrili barem jednu pukotinu u svome svijetu kroz koju ih Nebo gleda i podaruje im utjehu. Jedni svjedoče da mjesta ukazanja mogu postati poticajima da se čovjek na nov i trijezan način zaputi u potragu za Bogom. Drugi se žale da ta nova potraga za vjerom uvelike mimoilazi tradicionalne kršćanske zajednice, da se traži prvenstveno doživljaj, iskustvo nečega posve drugoga, itd. Joseph Ratzinger će reći:

»Često sam razmišljao o ovoj neobičnoj okolnosti da Crkvu u stoljeću napretka i vjere u znanost najljepše i najsnažnije predstavljaju sasvim jednostavni

⁹ BENEDIKT XVI., *Svjetlo svijeta*, 83-84. To vrijedi i za svakodnevnu kršćansku egzistenciju. »Kršćanski se život sastoji u stalnom usponu na 'brdo' susreta s Bogom a zatim silaženja među ljude, noseći ljubav i snagu koje nam taj susret daje, tako da svojoj braći i sestrama služimo istom Božjom ljubavlju. ... Prioritet uvijek pripada odnosu s Bogom. ... Ponekad se, naime, nastoji ograničiti izraz 'ljubav' na solidarnost ili jednostavno pružanje humanitarne pomoći. Važno je, naprotiv, podsjetiti da je najveće djelo ljubavi upravo evangelizacija, odnosno 'posluživanje Riječi'. Nema većeg dobročinstva, pa tako ni čina milosrđa, koji se može iskazati bližnjemu od lomljenja kruha Božje riječi, od toga da ga se učini dionikom Radosne vijesti evanđelja, da ga se uvede u odnos s Bogom. Evangelizacija je najviša i najcjelovitija promocija osobe« (Benedikt XVI., *Poruka za korizmu* 2013.).

¹⁰ Joseph RATZINGER, *Isus iz Nazareta*, 50-51.

¹¹ *Isto*.

ljudi, Bernardica iz Lurda primjerice, ili upravo brat Konrad, koje nisu uspjela okružiti strujanja vremena: je li to znak da je Crkva izgubila snagu svoga utjecaja na kulturu i da je smještena još samo izvan istinskog tijeka povijesti? Ili je to znak da je ***bitar pogled za ono bitno i danas dan samo malenima***, a da je tako često uskraćen 'mudrima i umnima' (usp. Mt 11, 25)? Mislim da su upravo ovi 'mali' sveci veliki znak našem vremenu koji me to više dira što više živim u tom vremenu i s tim vremenom¹².

XX. stoljeće koje je nazvano ***najkrvavijim stoljećem nazvano je i Marijinim stoljećem***. Već je Karl Rahner u svom djelu »Vizije i proroštva« ukazao kako oskudica egzistencije kao i oskudica vjere mogu pripremiti čovjeka na jednu krajnju otvorenost i povjerenje prema privatnim vizijama i proročanstvima. Teologiji tu pripada nenadomjestiva uloga jer ona mora stajati u službi vjere i života Crkve. Tamo gdje nema vjerskog iskustva, ona ga mora poticati. A tamo gdje ga ima, ona mora bdjeti da to iskustvo ne poprimi neželjene tokove,

Od preko 300 registriranih marijanskih ukazanja u našem stoljeću¹³ Crkva je preko kompetentnog dijecezanskog biskupa priznala samo 17, od čega 12 ukazanja¹⁴. Ove godine je stota obljetnica ukazanja u Fatimi. Poznati mariolog Stefano De Fiores 2011. godine objavio je svoje zadnje djelo u kojem progovara o 17 mariofania (12 ukazanja i 5 »čudesnih znakova«) dvadesetog stoljeća koje je Crkva službeno priznala autentičnim.¹⁵ Nakon kratkog prikaza priznatih mariofania u središtu njegovog

¹² JOSEPH RATZINGER, *Moj život. Autobiografija*, Verbum, Split, 2005., 7-8.

¹³ Prema B. Billet od 1900. do 1990. zabilježeno je 295 navodnih ukazanja ili plakanja/suza slike ili kipa Marijina u 40 različitih nacija. R. Laurentin govori o 41 slučaju ukazanja od 1973. do 1988. godine a ukupno ih je prema njemu bilo 273 slučaja od 1928 do 1988. Cijeli prvi broj znanstvenog časopisa *Marianuma* od 1998. godine je posvećen marijanskim ukazanjima. Usp. SALVATORE MARIA PERRELLA, *Le apparizioni mariane. Dono per la fede e sfida per la ragione*, San Paolo, Cinisello Balsamo (Milano) 2007., 117-120.

¹⁴ Vidi: STEFANO DE FIORES, *Perché Dio ci parla mediante Maria. Significato delle apparizioni mariane nel nostro tempo*, 6-7. Usp. također MARINO GAMBÀ, *Apparizioni mariane nel corso di due millenni*, Segno, Udine 1999.; G. HIERZENBERGER – O. NEDOMANSKY, *Tutte le apparizioni della Madonna in 2000 anni di storia*, Piemme, Casale Monferrato 1998⁴.; RENÉ LAURENTIN – PATRICH SBALCHIERO, *Dizionario delle »apparizioni« della Vergine Maria*, Edizione ART, Roma 2010.

¹⁵ STEFANO DE FIORES, *Perché Dio ci parla mediante Maria. Significato delle apparizioni mariane nel nostro tempo*, San Paolo, Cinisello Balsamo (MI) 2011.

promišljanja je odgovor na tako često postavljeno pitanje: *zašto nam Bog i danas govori preko Marije?* Stefano De Fiores daje tri temeljna obilježja odgovora:

- Prvi se odnosi na **identitet Marijine osobe**. Nitko nije od Marije prikladniji i osposobljeniji da čovjeka upućuje i vodi prema onome što je Božja volja za čovječanstvu u pojedinačnom razdoblju ljudske povijesti.

Na tom se obzorju može razumjeti i tumačenje marijanskih ukazanja koje je izrekao poznati švicarski teolog Hans Urs von Balthasar:

»Tko se iščuđava [...] taj uistinu nije shvatio tko je Marija. Ona je pralik Crkve, Crkve u njezinoj najčišćoj formi, Crkve kakva bi trebala biti ili (jer smo svi grešnici) kakva bi trebala pokušati biti. Marija nije privatna osoba. Ona je, moglo bi se reći, univerzalna osoba [...] kao Službenica Gospodnja, s kojom se može u svemu surađivati. Ona je i na raspolaganju svom Sinu da pokaže kršćanima što je Crkva u svojoj biti i što bi trebala biti. Upravo zato ona je savršeno ponizna, nema nikakva straha da upućuje na sebe, da se ukaže s krunicom, da bude posrednica između nas i Sina. Sve je u njoj milost, zašto bi se trebala ustručavati da predstavi svijetu to čudo Božje, da joj se dive, ne njoj, nego snazi Božjoj i njezina Sina? Izraz 'privatna objava' nije najsretniji. Opravdan je uzme li se u obzir da osim riječ Božje u Novom zavjetu svijet više ne treba iščekivati nikoju objavu jednoga i trojstvenoga Boga. No, jesmo li ju shvatili u njezinoj dubini i punini? Nemamo potrebu za uvijek novim tumačenjima da bismo razumjeli ono što je u njoj sadržaj milosti, ali i zahtjev milosti? U kojoj smo ju mjeri prihvatili? I tko bi bio najkompetentniji da nam da nikada do kraja dovršeno tumačenje ako li ne *Ecclesia immacolata*?¹⁶«

¹⁶ HANS URS VON BALTHASAR, *Aprite i cuori all'Immacolta, ecco appare la Madre di Dio*, u: *Il Sabato*, del 3-9 dicembre 1983., 19. Citirano prema: SALVATORE M. PERRELLA, *Ukazanja u Fatimi sto godina poslije (1917.-2017.)*. Povijest – Teologija – Poruka, u: *Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije* CXLV (2017.) 6, 66.

▪ Drugi razlog proizlazi iz obilježja Crkve. U Mariji, uzoru Crkve, Trojedinu Bog očituje ono što očekuje od Crkve: Bog ne želi sve činiti sam, nego izabire suradnike.

▪ Treće obilježje proizlazi iz potrebe vremena u kojemu živimo. Marija objavljuje majčinsko lice milosrdnog Boga koje današnji čovjek traži u samoći pustinje suvremenog društva.

Sociolog Giuseppe De Rita misli kako lik Marije, odgovara aktualnim potrebama suvremenog čovječanstva:

»Prije svega smo društvo koje želi obnoviti vrijednost ljubaznosti, vjerojatno jer osjećamo da život može biti pretežak, ako se nema odnos sa drugima; ako se zatvara u samoću; ako se samo dokazuje u agresivnom i invazivnom natjecanju; ako se ne prihvaća drugoga i nepredvidivo; ... Marija je jednim velikim dijelom uzor i po sposobnosti kako se u savršenoj ljubavi, poniznosti i pouzdanju prihvaća nepredvidivog i potpuno Drugačijeg od sebe«¹⁷.

Papa Benedikt XVI., tada kardinal Joseph Ratzinger objavio je 2000. godine treći dio fatimske tajne po nalogu Ivana Pavla II. i tada je izjavio: »Tko misli da je proročko poslanje Fatime završeno, vara se«¹⁸.

Odgovor na izazov moći zla koja se kristalizirala u 20. stoljeću i koja je, na neki drugi način, i danas djelotvorna, ne sastoji se u velikim političkim akcijama, nego u konačnici može doći samo iz preobrazbe srca po susretu sa Transcendentnim koji otkriva čovjeku njegov imanentni smisao. Nitko od nas ne očekuje da će se dogoditi veliki preokret i da će povijest odjednom početi ići drukčijim tijekom. Patnja Crkve ostaje i čovjekova ugroženost ostaje, a to znači da ostaje i pitanje koje traži odgovor i ostaje i uputa koju nam je Marija dala. I sada je nevolja. I sada moć zla u svim mogućim oblicima prijati gaženjem. I sada je potreban odgovor.

¹⁷ G. De RITA, „Torna la Madonna sull'onda di „Va' pensiero“, u *Il Corriere della Sera*, 11. siječnja 1987. Citirano prema: STEFANO DE FIORES, *Perche Dio ci parla mediante Maria*, 53-54.

¹⁸ BENEDIKT XVI., *Svjetlo svijeta*, 191.

Na tom tragu papa Benedikt XVI. U razgovoru s Petrom Seewaldom kaže:

»Crkva je uvijek pozvana činiti ono za što je Abraham molio Boga, naime da se brine da uvijek bude dovoljno pravednika koji će obuzdati zlo i uništavanje«¹⁹.

Kršćanska predaja i pobožnost promatraju život Isusove Majke kao osnovu na kojoj je moguće tkati pripovijetku o svim životnim pitanjima i brigama, o tjeskobi i radosti, o sumnji i vjeri, o oprostima i pomirenju, o patnji i utjesi, ... Otvorivši svoj život božanskoj Riječi, ona je sam postala riječ o Bogu. Kršćanski stav udivljenja pred tom čudesnom igrom božanskoga i ljudskoga pronalazio je izražaje u duhovnosti i u putovima svetosti. Samo letimičan pogled na kršćansku umjetnost, posebno ikonografiju, svjedoči da je Marija uvijek bila i ostala neiscrpno vrelo nadahnuća u promišljanju o Bogu i njegovoj čudesnoj blizini čovjeku.

Mariji, onim što je bila, ukazuje do kojih je mogućnosti čovjek kadar Boga primiti i Bogu se dati. Ona je gesta Božja u povijesti spasenja i to gesta koja spada u puninu vremena (Gal 4, 4-5).²⁰ Ona u sebi sadrži »misterij«, označuje zbilju jednoga mogućega i to ostvarenoga čovjekova postojanja u Bogu, po Bogu i za Boga. Ona ne ulazi slučajno u povijest spasenja. Kršćanski Bog Objave nerazumljiv je bez Marije. Upravo se na Mariji zrcale neki vidovi našega božanskoga promaknuća ili kako nedavno preminuli bibličar fra Bonaventura Duda kaže »da je Marija već sama sobom najveći čovjekov doseg, vršak božanskog promaknuća čovjekova«²¹.

Rečeno kategorijama dogmatske konstitucije Drugog vatikanskog sabora o Crkvi »Lumen gentium«, Marija, Isusova Majka je osoba u kojoj se stalno očituje prisutnost Božjeg Duha, do te mjere da je on daruje vjernicima kao ekleziološku i antropološku paradigmu (usp. *Lumen gentium*, 65). Marija je prisutna u otajstvu Crkva kao model, uzor ili pralik. »Podno križa započinje ona izvanredna povjera

¹⁹ BENEDIKT XVI., Svjetlo svijeta. Papa, Crkva i znakovi vremena. Razgovor s Peterom Seewaldom, Verbum, Split, 2010., 192.

²⁰ Usp. DRUGI VATIKANSKI SABOR, Dogmatska konstitucija o Crkvi »Lumen gentium«, 52.

²¹ BONAVENTURA DUDA, Marija i božansko promaknuće čovjekovo, 222.

čovjeka Majci Kristovoj koja je u povijesti Crkve bila prakticirana i izražavana na više načina«²².

Marija »otkriva pravo poimanje i poslanje Crkve, u kojoj se ostvaruje **prožetost pojedinca i naroda unutar odnosa s Bogom**.²³ « Tipološko poistovjećivanje Marije i Kćeri sionske, koje je ponovno otkriveno u biblijskome pokretu prije samoga Koncila²⁴ i preuzeto na Koncilu (usp. LG 55), ističe da je Marija u osobnoj povezanosti s Bogom solidarna sa svojim Izraelskim narodom. Marija kao osoba i Marija kao dio naroda Božjega neodvojive su relacije. Marija

»ne izgrađuje zatvorenu individualnost, kojoj je važna originalnost vlastitoga ja. [...] Ona živi zajedničku mjeru svete povijesti, tako da nas iz nje ne gleda usko i suženo ja izoliranog pojedinca, nego cijeli, istinski Izrael.«²⁵

Marija ne živi samo za sebe nego povezuje vjeru otaca i buduće obećanje Božjeg nastanjenja. U tom kontekstu Marija je ogledalo i mjerilo Crkve,

»I zbog čega drugoga ecclesia treba biti, nego radi toga da postane Božje prebivalište u svijetu? Bog ne djeluje u apstraktnome. On je osoba, Crkva je osoba. Što više mi postajemo osobe, osobe u smislu mogućnosti nastanjenja Boga, Kći sionska, to više postajemo jedno i to smo više Crkva, to više postaje ona sama«.²⁶

Prema Josephu Ratzingeru, **biti osobom znači biti mjestom za Boga, biti u relaciji s Bogom**. Božja prisutnost u Marijinu životu i njezina otvorenost toj

²² IVAN PAVAO II., *Redemptoris mater. Otkupiteljeva majka*, 45.

²³ VALERIJA KOVAČ, Teološke odrednice mariologije J. Ratzingera/Benedikta XVI., 293.

²⁴ Usp. IGNACE DE LA POTTERIE, *Maria nel mistero dell'alleanza*. Studi biblici e giudaistici, 6, Marietti, Genova, 1988.; STEFANO DE FIORES, *Maria nella teologia contemporanea*, Roma, Centro di cultura mariana „Madre della chiesa“, 1991., 47-49. ARISTIDE SERRA, *Maria nell'antico testamento*, u: *Nuvo dizionario di teologia biblica*, 895-908.; N. LEMMO, *Maria*. »Figla di Sion«, a partire da Lc 1, 26-38. Bilancio esegetico dal 1939 al 1982., u: *Marianum* 45 (1983.), 175-258.; ADALBERT REBIĆ, *Starozavejna pozadina Lk 1-2*, u: ADALBERT REBIĆ – JAKOV MAMIĆ (ur.), *Blažena Djevica Marija u kršćanskoj duhovnosti*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1991., 125-140.; TOMISLAV PERVAN, *Marija – Kći sionska i navještenje prema Lukinu Evandjelju*, u: ADALBERT REBIĆ – JAKOV MAMIĆ (ur.), *Blažena Djevica Marija u kršćanskoj duhovnosti*, 108-122.; PETER WEIMER, *Sion*, u: ANTON GRABNER-HAIDER, *Praktični biblijski priručnik* (ur.), Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1997., 371.

²⁵ JOSEPH RATZINGER – HANS URS VON BALTHASAR, *Maria. Kirche im Ursprung*, 57-58. Citirano prema VALERIJA KOVAČ, Teološke odrednice mariologije J. Ratzingera/Benedikta XVI., 292.

²⁶ *Isto*, 57.

prisutnosti bitno utemeljuju i određuju njezinu osobu. Marija je osoba u punini jer je personifikacija Božje vizije čovjeka. Promatrajući nju, postajemo svjesni što smo mi i što trebamo biti, kako pojedinačno tako i u zajedništvu Crkve.

»Marija, dakle, pokazuje Crkvi njezinu fizionomiju i čuva je od reduciranja na neosobnu, samo institucionalnu stvarnost. Gledajući u Mariju, smatra Ratzinger, Crkva je zaštićena od pretjeranog aktivizma koji on često kritički naziva 'muškim modelom', a koji Crkvu vidi kao oruđe socio-političkog programa i akcije«²⁷.

U bit materinstva spada njezin odnos prema osobi. »**Marijino materinstvo što postaje baština čovjekova jest dar što ga Krist osobno dariva svakome čovjeku,**²⁸«.

No, sam Bog se

»prije svih drugih povjerio Djevici iz Nazareta, time što joj je dao svoga vlastitog Sina u otajstvu utjelovljenja. [...]. Zbog te temeljne činjenice što je ona bila Majka Sina Božjega, ona je od samoga početka savršeno otvorena osobi Krista, svem njegovom djelovanju, svem njegovu poslanju«²⁹.

Premda se nijedan čovjek nikada se ne može usporediti s Otkupiteljem, u isto vrijeme jedino posredništvo Isusa Krista ne isključuje nego pobuđuje kod ljudi različitu suradnju. Međutim, **Marijina uloga sudjelovanja je različita je od drugih stvorenja.** Ona je u isto je vrijeme, posebna i izvanredna. **Ona izvire iz njezina bogomaterinstva** i može se shvatiti i živjeti samo u vjeri u tu istinu. Drugi je vatikanski koncil »preporučuje srcu vjernika«³⁰.

Njezin ju je Sin ostavio za majku Crkve koja se tek rađala (usp. Iv 19, 25-27). Djela apostolska, pišu o njezinoj nazočnosti među Isusovim učenicima na početku sabiranja njegove zajednice nakon njegove smrti, na početku misijskog djelovanja te

²⁷ VALERIJA KOVAČ, Teološke odrednice mariologije J. Ratzingera/Benedikta XVI., 293. Upravo po Mariji, »njezinom liku i modelu, Crkva pronalazi svoje lice Majke, ne može degenerirati u slabljenju koje bi je pretvorilo u partiju, u organizaciju, u skupinu pritiska u službi ljudskih interesa, pa i ako su najplemenitiji«: JOSEPH RATZINGER - VITTORIO MESSORI, *Razgovori o vjeri. Jasni odgovori na suvremene dvojbe*, 99.

²⁸ IVAN PAVAO II., *Otkupiteljeva majka*, 45.

²⁹ IVAN PAVAO II., *Redemptoris mater. Otkupiteljeva majka*, 39.

³⁰ DRUGI VATIKANSKI KONCIL, *Dogmatska konstitucija o Crkvi*, »Lumen gentium«, 62.

zajednice (usp. Dj 1,14).³¹ Dakle, poslije odlaska njezina Sina »njezino materinstvo ostaje u Crkvi i u svijetu i ima sveopću dimenziju.³²

³¹ Usp. HELGA RUSCHE, Marija, u: *Praktični biblijski leksikon*, 201.

³² Usp. IVAN PAVAO IL., *Redemptoris mater. Otkupiteljeva majka*, 40. »Uistinu 'ljubavlju majke ona surađuje u preporadanju i oblikovanju' sinova i kćeri Majke Crkve. Materinstvo Crkve ostvaruje se ne samo po uzoru, modelu i praliku Majke Božje, nego i Marijinom 'suradnjom'. Crkva izobilno crpi iz ove suradnje odnosno iz materinskog posredništva Marijina, jer je ona već na zemlji sudjelovala u preporadanju i oblikovanju sinova i kćeri Crkve kao Majka onoga Sina 'kojega je Bog učinio prvorođencem među mnogom braćom'« (*Isto*, 44).